

Ve Zlíně dne 11. 9. 2025

NEUHRAZENÉ ZÁVAZKY A DPH OD ROKU 2025: NOVÉ POVINNOSTI DLUŽNÍKŮ DLE § 74B ZDPH

Úvod

Od 1. ledna 2025 se český systém DPH zásadně mění. Novela zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, přinesla do praxe zcela novou povinnost pro plátce – dlužníky. Ti nově musí opravovat svůj odpočet DPH u pohledávek po splatnosti.

Doposud platilo, že při neuhrazených fakturách měl nástroj primárně věřitel (dodavatel), a to prostřednictvím opravy výše daně u nedobytných pohledávek (§ 46 a násl. ZDPH). Od 1. 1. 2025 se pozornost přesouvá také na odběratele (dlužníky), kteří faktury neuhradili.

Tento krok je inspirován judikaturou Soudního dvora EU, zejména rozhodnutím ve věci C-335/19, které umožňuje, aby státy vyžadovaly opravy odpočtů ještě před insolvenčním či likvidačním řízením.

1

NOVÁ POVINNOST DLE § 74B ZDPH

Podle § 74b odst. 3 ZDPH má plátce povinnost snížit svůj nárok na odpočet, pokud:

1. uplatnil odpočet z přijatého zdanitelného plnění,
2. závazek z tohoto plnění se stal splatným,
3. a k poslednímu dni šestého kalendářního měsíce následujícího po splatnosti nebyl uhrazen zcela nebo částečně.

Oprava se provádí ve zdaňovacím období, do kterého spadá poslední den této lhůty.

Pokud následně dojde k úhradě, má plátce podle § 74b odst. 4 ZDPH právo svůj odpočet zvýšit – a to nejpozději do konce druhého kalendářního roku po období, kdy vznikla tato možnost.

VÝJIMKY A ZVLÁŠTNÍ SITUACE

Nová povinnost se neuplatní ve všech případech:

- Reverse charge – pokud je povinnost přiznat daň na příjemci plnění (např. pořízení zboží z EU, služba od zahraniční osoby, tuzemské režimy přenesení povinnosti), § 74b odst. 3 se nepoužije.
- Čtvrtletní plátci – pokud by vznikla povinnost snížit odpočet a zároveň došlo k úhradě ve stejném čtvrtletí, oprava se neprovádí.
- Započtení – pokud závazek zanikne zápočtem, není povinnost odpočet snižovat (v rozsahu zápočtu).

- Dělená splatnost nebo splátky – povinnost se testuje samostatně za každou splátku či částku se samostatným datem splatnosti.

VYKAZOVÁNÍ V PŘÍZNÁNÍ K DPH A KONTROLNÍM HLÁŠENÍ

Podle metodické informace GŘ č.j.: 39365/25/7100-30116-051722

- Snížení odpočtu (§ 74b odst. 3):
 - ř. 40 nebo 41 příznání k DPH (se záporným znaménkem),
 - ř. 34 příznání k DPH (s kladným znaménkem, vyrovnávací položka),
 - kontrolní hlášení: oddíl B.2 (bez ohledu na výši opravy), příznak „P“.
- Zvýšení odpočtu (§ 74b odst. 4):
 - ř. 40 nebo 41 příznání k DPH (s kladným znaménkem),
 - ř. 34 příznání k DPH (se záporným znaménkem),
 - kontrolní hlášení: oddíl B.2 (bez ohledu na výši opravy), příznak „P“.

Protože se jedná o jednostrannou operaci dlužníka, není k dispozici opravný daňový doklad.

V kontrolním hlášení může dlužník uvést buď číslo původního daňového dokladu, nebo číslo interního dokladu k opravě. Zvolený způsob musí být vždy jednotný pro všechny opravy téhož plnění (snížení i následná zvýšení). Pokud se použije interní číslo, musí být shodné pro všechny související opravy. Do kolonky „datum povinnosti přiznat daň“ se uvádí datum uskutečnění původního zdanitelného plnění.

2

PRAKTICKÉ PŘÍKLADY

Příklad 1: Neuhrazená faktura po splatnosti

Společnost Alfa s. r. o. přijala 10. 2. 2025 fakturu na služby ve výši 121 000 Kč (základ 100 000 Kč, DPH 21 000 Kč). Faktura byla splatná 25. 2. 2025, ale k 31. 8. 2025 nebyla uhrazena.

- Únor 2025: uplatněn odpočet 21 000 Kč – ř. 40 příznání k DPH.
- Srpen 2025: povinnost opravit odpočet:
 - ř. 40 příznání: –21 000 Kč,
 - ř. 34 příznání: +21 000 Kč,
 - KH: oddíl B.2, DIČ dodavatele, příznak „P“.

V říjnu 2025 byla faktura uhrazena v plné výši.

- Říjen 2025:
 - ř. 40 příznání: +21 000 Kč,
 - ř. 34 příznání: –21 000 Kč,
 - KH: oddíl B.2, příznak „P“.

Příklad 2: Částečná úhrada

Firma Beta a. s. přijala v dubnu 2025 plnění za 242 000 Kč (200 000 Kč + DPH 42 000 Kč), splatné 15. 5. 2025. K 30. 11. 2025 byla uhrazena jen polovina (121 000 Kč).

- Duben 2025: odpočet 42 000 Kč – ř. 40.
- Listopad 2025: povinnost snížit odpočet o polovinu (21 000 Kč):
 - ř. 40: –21 000 Kč,
 - ř. 34: +21 000 Kč,
 - KH: oddíl B.2, příznak „P“.

Zbýlých 121 000 Kč bylo doplaceno 20. 2. 2026.

- Únor 2026: možnost zvýšit odpočet o 21 000 Kč:
 - ř. 40: +21 000 Kč,
 - ř. 34: –21 000 Kč,
 - KH: oddíl B.2, příznak „P“.

Příklad 3: Čtvrtletní plátce

Plátce s čtvrtletním zdaňovacím obdobím má fakturu splatnou 30. 4. 2025, neuhrazenou k 31. 10. 2025. Faktura je ale 15. 11. 2025 zaplacená. Protože úhrada nastala ještě v rámci čtvrtletí, plátce nemusí provádět opravu – vyhne se tak dvojímu účtování (snížení a následné zvýšení v témže období).

3

ZÁVĚR

Novela § 74b ZDPH zásadně mění přístup k odpočtům u neuhrazených závazků. Plátcí nově nesou odpovědnost za sledování svých dluhů a musí aktivně upravovat uplatněné odpočty.

Z pohledu praxe je nezbytné:

- vést detailní evidenci splatností,
- zavést procesní kontrolu ve spolupráci s účetním softwarem,
- zajistit jednotný přístup k vykazování (volba čísel dokladů v KH, způsob evidence).

Nesplnění povinnosti může vést nejen k doměření daně, ale i k sankcím a penále. Proto je vhodné, aby účetní jednotky své procesy včas přizpůsobily nové legislativě. Přestože novela zvyšuje administrativní náročnost, jejím účelem je narovnání systému DPH a spravedlivější rozložení daňových rizik.

Ing. Filip Szabó, asistent daňového poradce